

आन्तरिक हुलाक वस्तु (बिमा गर्ने) ऐन, २०१९

लालमोहर र प्रकाशन मिति

२०१९।६।५

संशोधन गर्ने ऐन

१. नेपाल ऐनहरू संशोधन गर्ने खारेज गर्ने र पुनः व्यवस्थित गरी चालू राख्ने ऐन, २०१९

२०१९।१२।३०

प्रमाणिकरण र प्रकाशन मिति

२. गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६^०

२०६६।१०।७

२०१९ सालको ऐन नं. १८

✕.....

नेपाल ✕..... भित्र हुलाकद्वारा चलान हुने वस्तुहरूको बीमा गर्ने व्यवस्थाको निमित्त बनेको ऐन

प्रस्तावना : नेपाल ✕..... भित्र हुलाकद्वारा चलान हुने वस्तुहरू हराउने वा नोक्सान हुने प्रति बीमा गर्ने र त्यस्ता वस्तुहरू हराएमा वा नोक्सान भएमा क्षतिपूर्ति दिने व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेववाट ^Aनेपालको संविधानको धारा ९३ अनुसार यो ऐन बनाइबक्सको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भ** : (१) यो ऐनको नाम “आन्तरिक हुलाक वस्तु (बीमा गर्ने) ऐन, २०१९” रहेकोछ ।

(२) यो ऐन नेपाल ✕..... भर लागू हुनेछ ।

(३) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषा** : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा -

^० यो ऐन संवत् २०६५ साल जेठ १५ गतेदेखि लागू भएको ।

✕ गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा भिकिएको ।

^A नेपाल ऐनहरू संशोधन गर्ने, खारेज गर्ने र पुनः व्यवस्थित गरी चालू राख्ने ऐन, २०१९ द्वारा संशोधित ।

- (क) “हुलाक वस्तु” भन्नाले पत्र, पोष्ट कार्ड, पत्र-पत्रिका, पुस्तक, नमूना वस्तुको पैकेट, पार्सल र हुलाकद्वारा चलान गर्न सकिने जुनसुकै चीज वा वस्तुलाई समेत जनाउँछ।
- (ख) “हुलाक अड्डा” भन्नाले नेपाल <..... भित्रको एक इलाकाबाट अर्को इलाकामा हुलाक वस्तु हुलाकद्वारा चलान गर्न नेपाल सरकारबाट खडा गरिएको हुलाक अड्डा सम्भन्नुपर्छ।
- (ग) “हुलाक डाइरेक्टर” भन्नाले नेपाल सरकारको हुलाक विभागको डाइरेक्टर सम्भन्नुपर्छ।
- (घ) “बिमा” भन्नाले हुलाकद्वारा चलान गरिंदाको अवस्थामा हराउने वा नोक्सान हुने प्रति गरिने बीमा सम्भन्नुपर्छ।
- (ङ) “तोकिएको” वा “तोकिए बमोजिमको” भन्नाले यो ऐन अन्तर्गत बनेका नियमहरूमा तोकिएको वा तोकिए बमोजिमको सम्भन्नुपर्छ।

३. **व्याख्या** : यो ऐनको प्रयोजनको निमित्त -

- (क) कुनै हुलाक वस्तु हुलाक अड्डामा बुझाइएको समयदेखि सो वस्तु ठेगानावालालाई बुझाइएको वा प्रेषकलाई फिर्ता बुझाइएको वा दफा ७ अन्तर्गत कारवाई गरिएको समयसम्म हुलाकद्वारा चलान गरिंदाको अवस्थामा रहेको मानिनेछ।
- (ख) कुनै किसिमको हुलाक वस्तुलाई कुनै हुलाक अड्डाको सो कामको निमित्त अधिकार पाएको व्यक्तिलाई बुझाएपछि सो वस्तु सो हुलाक अड्डामा बुझाएको मानिनेछ।
- (ग) कुनै हुलाक वस्तुलाई ठेगानावाला वा सो वस्तु बुझिलिने ठेगानावालाबाट अख्तियार पाएको वारिसलाई बुझाएपछि सो वस्तु ठेगानावालालाई बुझाएको मानिनेछ।

४. **हुलाक वस्तुहरूको बीमा** : नेपाल सरकारले समय समयमा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी निम्नलिखित कुराहरूको निर्देश गर्न सक्नेछ:-

- (क) कुनै हुलाक वस्तुलाई हुलाकद्वारा चलान गरिंदाको अवस्थामा हराउने वा नोक्सान हुने प्रति सो हुलाक वस्तु बुझाउने हुलाक अड्डामा यो ऐनको अरु दफाहरूमा

< गणतन्त्र सुदृढीकरण तथा केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६६ द्वारा भिकिएको।

लेखिएका कुराहरुको अधीनमा रही बीमा गराउन सकिनेछ, र त्यसको रसीद हुलाक वस्तु बुभाउने व्यक्तिलाई हुलाक अड्डाबाट दिइनेछ, र

- (ख) सामान्य हुलाक र रजिष्टरीको लागि चाहिने हुलाक टिकट र दस्तूरको अतिरिक्त त्यस्तो हुलाक वस्तुको बीमा दस्तूर वापत सोही सूचनामा तोकिए बमोजिमको दस्तूर लाग्नेछ ।

५. **बीमा गरिएका हुलाक वस्तुहरुको सम्बन्धमा दायित्व** : तोकिएको शर्त र बन्देजहरुको अधीनमा रही बीमा गरिएको कुनै हुलाक वस्तु वा त्यसको कुनै अंश हुलाकद्वारा चलान गरिंदाको अवस्थामा हराएमा वा नोक्सान भएमा जति रकमको निमित्त बीमा गराएकोछ सो रकममा नबढाई सो हुलाक वस्तुको प्रेषकलाई क्षतिपूर्ति दिने दिलाउने जवाफदेही नेपाल सरकारको हुनेछ ।

तर कुनै हालतमा पनि हराएको वा नोक्सान भएको वस्तुको वास्तविक मूल्य भन्दा बढी क्षतिपूर्ति दिनुपर्ने छैन ।

६. **बीमा गरिएका वस्तुहरु बुभाउन नसकिएमा गर्ने** : हुलाकद्वारा चलान भै आएको कुनै बीमा गरिएको हुलाक वस्तुलाई कुनै कारणबाट ठेगानावालालाई बुभाउन नसकिएमा सो वस्तुलाई तोकिएको अवधिसम्म हुलाक अड्डामा राखिनेछ, र सो अवधिसम्ममा पनि ठेगानावालालाई बुभाउन नसकिने भएमा जुन हुलाक अड्डाबाट बीमा र हुलाक दाखिल भै सो वस्तु चलान भै आएको हो सोही हुलाक अड्डा मार्फत प्रेषकलाई बिना दस्तूर फिर्ता पठाइनेछ । त्यस्तो कुनै हुलाक वस्तु प्रेषकलाई फिर्ता गर्न पठाएकोमा कुनै कारणबाट सो वस्तु प्रेषकलाई पनि फिर्ता बुभाउन नसकिने भएमा हुलाक डाइरेक्टर कहाँ पठाइनेछ ।

७. **बुभाउन नसकिएमा बीमा गरिएका हुलाक वस्तुहरुको सम्बन्धमा हुलाक डाइरेक्टरले गर्ने कारवाई** : दफा ६ मा लेखिए बमोजिम ठेगानावालालाई बुभाउन र प्रेषकलाई फिर्ता बुभाउन पनि नसकिने भै आएका प्रत्येक बीमा गरिएका हुलाक वस्तुको सम्बन्धमा हुलाक डाइरेक्टरले निम्नलिखित कारवाई गर्ने गराउनेछ:-

(क) यथासम्भव सो हुलाक वस्तुलाई नखोली यथास्थिति ठेगानावाला वा प्रेषकलाई हुलाकद्वारा बुभाउन वा फिर्ता पठाउन कोशिश गर्नेछ ।

(ख) खण्ड (क) बमोजिम नखोली यथास्थिति बुभाउन नसकिने देखिएमा हुलाक डाइरेक्टर वा सो कामको निमित्त निजबाट अख्तियार पाएको अधिकृतले हुलाक वस्तुलाई गोप्य रुपबाट खोली प्रेषकको नाम र ठेगाना पत्ता लगाई प्रेषकलाई फिर्ता बुभाउन कोशिश गर्नेछ ।

- (ग) खण्ड (क) वा (ख) बमोजिम बुझाउन नसकिने भएमा त्यस्ता हुलाक वस्तुको विवरण नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित गरी १ वर्षको अवधिसम्म नेपाल सरकारको हुलाक विभागमा सुरक्षित राख्नेछ, र सो अवधिसम्म पनि त्यसको हकवाला ननिस्केमा सो हुलाक वस्तु नगदी रुपैयाँ भए नगद मै र अरु बिक्री योग्य वस्तु भए बढाबढमा बिक्री गरी आएको नगद नेपाल सरकारको नाममा दाखिल गर्नेछ ।

८. **नियमहरू बनाउने अधिकार** : (१) यो ऐनको उद्देश्यहरू कार्यान्वित गर्न नेपाल सरकारले नियमहरू बनाउन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) ले दिएको अधिकारको सर्वसामान्यतामा कुनै प्रतिकूल प्रभाव नपारी ती नियमहरूमा विशेष गरेर निम्नलिखित कुराहरूको व्यवस्था गर्न सकिनेछ:-

- (क) यो ऐन अन्तर्गत बीमा गराउन सकिने हुलाक वस्तुहरूको किसिम,
(ख) बीमा गराउन सकिने हुलाक वस्तुहरूको मूल्यको हद अंक,
(ग) बीमा दस्तूर भुक्तानी गर्ने तरिका, र
(घ) बीमा गरिने हुलाक वस्तु खामिने खामको ढाँचा प्रकार, आकार, तौल, त्यसमा हुलाक टिकट लगाउने तरिका, सिलछाप लगाउने तरिका, प्रेषकको नाम, ठेगाना र ठेगानावालाको नाम, ठेगाना लेख्ने तरिका ।

(३) हुलाक अड्डामा हुलाक वस्तुहरू बीमा गराउने, बीमा गराइसकेपछि बुझाउने स्थान, समय र तरिका हुलाक डाइरेक्टरले समय समयमा नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशित गरी तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

९. >

> नेपाल ऐनहरू संशोधन गर्ने खारेज गर्ने र पुनः व्यवस्थित गरी चालू राख्ने ऐन, २०१९ द्वारा भिकिएको ।

द्रष्टव्य : केही नेपाल कानून संशोधन गर्ने ऐन, २०६३ द्वारा रूपान्तर भएका शब्दहरू :-
“श्री ५ को सरकार” को सट्टा “नेपाल सरकार” ।